

NATUUR IN EN OM WESTZAAN - FRED EERENBERG

Hennep, een zeer veelzijdige plant

Graag kom ik op de hennepmolen De Paauw in Nauerna. Hennep (*Cannabis sativa*) werd eeuwenlang gebruikt om canvas van te maken voor zeilen en tenten. De term 'canvas' is dan ook afgeleid van 'cannabis'. De Zaanstreek groeide uit tot wereldleider op het gebied van de zeildoekindustrie. In de 17e en 18e eeuw werden in Krommenie en Assendelft hallucinerend grote hoeveelheden zeildoek van hennep geproduceerd. In het topjaar 1725 werd ruim 1100 kilometer, oftewel een retourtje Zaandam-Parijs geproduceerd. Later is uit de zeildoekindustrie onder andere het bedrijf Forbo

spinners en wevers. Het zeildoek werd op rollen gezet en door een rolreder (handelaar en fabrikant tegelijkertijd) verhandeld aan onder meer de VOC. Met de komst van stoomschepen in de 19e eeuw stortte de industrie in.

De laatste hennepklopper van Nederland, De Blauwe Arend, stond in Zaandam en werd in 1913 gesloopt. Met De Paauw, geopend in 2018, heeft Nauerna nu de enige werkende hennepmolen ter wereld. Alfons van Schijndel, lid van de maalploeg, volgde nauwgezet de bouw en fotografeerde

In Groningen vindt grootschalige hennepkweek plaats.

elk detail van de hennepverwerking, zoals het roten. Dat is het blootstellen aan vocht. Veel kennis is verloren gegaan, volgens Alfons, en we proberen stukje bij beetje deze kennis terug te winnen.

Als je even tijd hebt, kom dan naar de hennepklopper. Het is een aller-aardigst museum geworden, met veel verborgen schatten. Hier kun je uitgebreid zien en beleven hoe divers het product hennep is. Kom een keer langs. Zie www.molende-paauw.nl.

Hennep maakt al langer dan 10.000 jaar deel uit van onze cultuur. Hennep is één van de sterkste en meest duurzame vezelplanten op aarde. Het is één van de oudst bekende gecultiveerde gewassen, vermoedelijk afkomstig uit zuidelijk of centraal Azië. Het werd gebruikt voor papier, brandstof, olie, medicijnen, bouwstenen, behuizing, plastic, touw en zelfs als voedsel. Zie plaatje. Vooral in Tweede Wereldoorlog was hennep, naast linnen en katoen, een belangrijke vezel voor het vervaardigen van kleding. Een interessant weetje is dat hennep zelfs beschouwd werd als wettig betaalmiddel (geld). Zo'n 200 jaar geleden konden mensen in Amerika hun belasting met hennep betalen. Het was zo kostbaar dat boeren soms beboet of zelfs gevangene gezet werden indien ze geen cannabis kweekten. Wetenschappelijk beschouwd zijn industriële hennep en marihuana (wiet) dezelfde planten met de geslachten soortnaam *Cannabis sativa*. Ze bezitten echter een verschillend genetisch profiel. Het is jammer dat hennep en marihuana zo vaak met elkaar verward worden.

Hennep in molen De Paauw. Foto Fred Eerenberg.

In Oude Pekela zijn twee bedrijven gevestigd die hennepvezels verwerken, HempFlax en Dun Agro. In zijn ruwe vorm wordt hennepvezel gebruikt als bodembedekking in dierenhokken. Hoewel de vezel licht is, kan hij behoorlijk wat water en geurtjes absorberen. Het is bovendien slijtvast, waardoor er in de hokken geen papperige brij ontstaat. Hennep touw is erg sterk en wordt zowel in de landbouw als op molens en schepen nog steeds gebruikt. Hennepvezel wordt ook gebruikt voor het afdichten van de verbindingen van (water)leidingen, door om de schroefdraad vezels te wikkelen. Bij het nat worden zetten de vezels uit en zorgen zo voor een goede afdichting. De houtachtige delen van de hennepplant kunnen in combinatie met kalk gebruikt worden voor het bouwen van woningen. Dat noemen ze hennepbeton. Hennep wordt van oudsher ook gebruikt als veevoeder voor herkauwers. Ook in België zijn er enkele boeren die de gehele plant hakselen en voeren aan koeien, met goede resultaten. Verder onderzoek moet uitwijzen of hennep een eiwitrijk alternatief is voor hakselmaïs.